

יום ג' ה' סיון תשע"ה

באר הגולה 54

הלכות ציצית סימן מו

(י) תוף שלשה אצבעות סמוך לשפת הכנף, אינו ראוי לתפור; ופרש רש"י, דחושנין שלשת מוחט התפירה ונתיחגו ויוסיף עליו שכנע חוטין לשם ציצית. * והלשעם זה, אפלו נקרע כל-שהוא לא יתפור. ולפי זה, טלית של צמר שנקרעת תוף שלשה מחר לתפור האידנא, דאין דרך לתפור (ה) (יא) * בחוטי צמר. וירב עמרם פ"ש, דטעמא (יב) משום דנקרע תוף שלשה לית בה תורת בגד וכמאן דליתיה דמי; ואף-על-גב דהפירה, כמאן דפסיק חשוב, (ו) (יג) ואי עבר בה ציצית לא פטירה לטלית. וילפידו זה, אם נקרע ונשתייר (יד) כל-שהוא, * פשר. (טו) ויש אומרים, דלרב עמרם לא נפסל אלא ציציות שהיו בו בעת שתפורו, אבל אם אחר שתפיר הטיל בו ציציות, פשר. וירא שמים (טז) יצא את כלם (יז) היבא דאפשר: ה' טאם נקרע (יח) מנקה שהציצית תלוי בו (י) ולמטה, אם קרם הטלית ציצית לקרע, שאותו ציצית היה שם בפשע הקרע, פשר. * ואם נקרע ונשתייר ממנו כל-שהוא ותפור ואחר

ה' הרא"ש ו' שם
ד' רמב"ם ו' ח' נ"י
וכן נוסח דברי ר"ם
בפרק א' מהלכות
ציצית ט' בתיבוסף

באר היטב

העשוי. * ובכ"כ הביא משו"ת נחפז בסוף שכתב דבכ"כ שיתיר דשני ציצית שפחלק האחר והתפרק עם החלק השני ואח"כ יצוה שני ציצית חדשות, אם הב"ח מודה להמיר בכח"ג, ע"ש. ונדבכים צ"ע לדעת הב"ח פנה, וצ"ע בגוף הספר שם: ותקנה: כבדאשונה, משום דהציצית שהיה בחלק השני הנחתך נחבטלו ונתי חולמיה, אלא צריך להמיר הציצית מחלק הב' ותפור ואח"כ יצוה שני ציצית חדשות בחלק הב' דהיו כבו בגד אחר חדש, ט"ז. וב"ח אומר שצריך בגד אחר אפלו חדש לא יתיר חתיכה, רק שיעשה בו ציצית על צד אחר מאותו חצי חתיכה דהיו במקום הסתם שנתחבץ כמנה. וט"ז חולק עליו, ע"ש. ובספר פרי-הארץ מתייר אפלו לחזור ולתפור כמו שהיה בתחלה ואין בגד משום חולמיה, ע"ש. וענן ביראשונה: (ס) בחוטי צמר. אלא בשאר מינים, וכלל יודיעין ששאר מינים אין פוטריין בצמר, א"כ לא יצריך אותו החוט, עין מ"א: (י) ואי עבר בה ציצית, ר"ל אפלו חדשים לאחר שתפור. לא פטירה לטלית. דכמאן דפסיק חשיב. כ"ה דעת הרא"ש: ותי"א דכ"ל דלא נפסל אלא ציצית שהיה בו בעת שתפור וכו' הוא דעת ג"י. וט"ז חולק על הב"י וכתב שאינו כן דעת הרא"ש, וכ"כ מודו בזה אם לאחר שתפור הטיל בו ציצית דקשר, ע"ש, וכ"כ בשו"ת כח"ג: (י) ולמטה.

שערי תשובה

העשוי. * ובכ"כ הביא משו"ת נחפז בסוף שכתב דבכ"כ שיתיר דשני ציצית שפחלק האחר והתפרק עם החלק השני ואח"כ יצוה שני ציצית חדשות, אם הב"ח מודה להמיר בכח"ג, ע"ש. ונדבכים צ"ע לדעת הב"ח פנה, וצ"ע בגוף הספר שם: ותקנה: כבדאשונה, משום דהציצית שהיה בחלק השני הנחתך נחבטלו ונתי חולמיה, אלא צריך להמיר הציצית מחלק הב' ותפור ואח"כ יצוה שני ציצית חדשות בחלק הב' דהיו כבו בגד אחר חדש, ט"ז. וב"ח אומר שצריך בגד אחר אפלו חדש לא יתיר חתיכה, רק שיעשה בו ציצית על צד אחר מאותו חצי חתיכה דהיו במקום הסתם שנתחבץ כמנה. וט"ז חולק עליו, ע"ש. ובספר פרי-הארץ מתייר אפלו לחזור ולתפור כמו שהיה בתחלה ואין בגד משום חולמיה, ע"ש. וענן ביראשונה: (ס) בחוטי צמר. אלא בשאר מינים, וכלל יודיעין ששאר מינים אין פוטריין בצמר, א"כ לא יצריך אותו החוט, עין מ"א: (י) ואי עבר בה ציצית, ר"ל אפלו חדשים לאחר שתפור. לא פטירה לטלית. דכמאן דפסיק חשיב. כ"ה דעת הרא"ש: ותי"א דכ"ל דלא נפסל אלא ציצית שהיה בו בעת שתפור וכו' הוא דעת ג"י. וט"ז חולק על הב"י וכתב שאינו כן דעת הרא"ש, וכ"כ מודו בזה אם לאחר שתפור הטיל בו ציצית דקשר, ע"ש, וכ"כ בשו"ת כח"ג: (י) ולמטה.

משנה ברורה

לאותו חצי חתיכה מנגד אחר ולעשות ציצית חדשים על הקנפות החדשים, וכל-שכן שכלל לעשות מן חצי טלית שלם, דהנין שיעשה בו ציצית על הקנפות החדשים, ואם ירצה להפיר החלקים שנתחלקו אחד לחבירו, (יט) יש אומרים דצריך מתחלה להמיר הציצית מן חלק אחד ואחר כך יתפורו, ואחר שיתפורו ט"ל בו ציצית, דאם לא ימיר הוי בכלל תעשה ולא מן העשוי; אבל (כ) רב האחרונים קקלין וסוברים דזה לא הוי בכלל תעשה ולא מן העשוי. (כא) ומפל מקום טוב להמיר לכתחלה: (כב) * ד (י) תוף שלשה אצבעות. אבל (כג) למעלה משלשה אצבעות כולל לתפור לכלי עלמא, דלפירוש רש"י הלא שם אין מקום ציצית, כ"ל סימן יא, ואין לחש שנקחנו לציצית, ולפירוש רב עמרם גאון אית בה תורת בגד. ואפלו (כג) אם הכנה ההוא נקרע לגמרי מן הבגד עם ציציותיו, אפלו הכי מחר לחבר הכנה, והציצית פשר. וט"ז פליג ופוסק דצריך להמיר הציצית מן הכנה הנה ולהטיל מתוך אחר התפירה. ויש להחמיר, וכ"ל בסעיף קטן ז: (יא) בחוטי צמר. אלא בשאר מינים, וכלל יודיעין ששאר מינים אין פוטריין (בצמר), אם-כן לא יבוא לצרף אותו החוט. והוא הדין (כד) דיש להקל גם בשאר מינים אם הופרו מינים אחר: (יב) משום דנקרע וכו'. הוא הדין (כה) אם לכתחלה בעת עשיית הבגד תפור חתיכת בגד פחות משלש לשפת הבגד הן בארץ הן ברחוב והטיל בה ציצית בחתיכה זו, פסולה לרידה, דהנין כמאן דפסיק אף שתפורו לתבגרו, ואם ט"ל ציצית למעלה מאותה חתיכה התפירה יתיר הציצית וחלקים מקצה הבגד יתיר מ"ג אצבעות ופסול, על-כן יראה אז לתפור תחת הכנה חתיכה בגד של שלש על שלש. וענן לקמה בסעיף קטן טו: (יג) ואי עבר וכו'. ורצה לומר, אפלו עשה ציצית חדשים בחתיכה הכנה ההוא אחר שתפורו להטיל, אפלו הכי לא פט"ר להטיל, דהפירה לא חשיב חבור בזה וכמאן דפסיק עדין חשיב אם מתחלה נקרע הכנה לגמרי מן הבגד: (יד) כל-שהוא פשר. ורצה לומר, אפלו הציצית שהיו בו בעת שנקרע. (ט) ויש מחמירין בזה וסבירא להו דמפסלו הישנים, וצריך להטילם מתוך אחר התפירה. וענן בבאור הלכה: (טו) ויש אומרים דלרב עמרם וכו'. סבירא להו (כו) דהפירה חשיב חבור, ולא מפסל אלא ציצית שהיו בו בעת שתפורו, משום תעשה ולא מן העשוי. וענן בט"ז דחולק על השלחן-ערוך וכתב דכלי עלמא מודים דאם לאחר שתפורו הטיל בו ציצית דקשר, וכן כתב הב"י ושיטתו כנסת הגדולה והגר"א, וכן הסכים בארצות-החיים; אבל מפל מקום לצאת ידי דעה הראשונה (כז) יתפור תחת הכנה מטלית שיש בו שלש על שלש: (טז) יצא את כלם. על-כן (כט) נזהגין לתפור בכל כנה מהטלית חתיכה של בגד שלמה משלש על שלש, משום דבכמה בגדים מצוי שאפילו הם חדשים יש בהם הפירה הוף ג"ש, ויש פסול לדעת רב עמרם לפי דעה הראשונה, וכ"ל בסעיף קטן יב: (יז) היבא דאפשר, ותיבא דלא אפשר נקטינן (ל) דסברת רב עמרם עקר, וגם (לא) דתפירה חשיב חבור: (יח) מנקה. מיר (לב) בשלל הפיר, וקא משמע לן אף-על-גב דלא נשתייר מלא קשר אגודל, וכמו שכתב לעיל סימן יא סעיף י' דלא בצינן שעור זה אלא בפשע עשייה. ואם (לג) ירצה לתפ"ר הקרע, אז אם הבגד של צמר, יתפורו בחוטי שאר מינים, ואין צריך להמיר את הציצית מהכנה וליחזור לתלותה שנית אחר שתפור, בין דלא נפסל הכנה; ואם הבגד הוא של שאר מינים, אסור לתפור בחוטין של מין הבגד לדעת רש"י, דשקא ישיב בחוטין לשם ציצית, ואף דיש שם ציצית, לא פלוג בזה, אלא יקח

שער הציצית

(יט) ט"ז ודר"ה החיים: (כ) דרכי-משה ומגן-אברהם בסעיף קטן ג ומהר"ם השקל ושלחן-שלמה ומאמר-מרדכי ונהר-שלום וארצות-החיים: (כא) כן כבד בארצות-החיים: (כב) גמרא ובית-יוסף: (כג) מוכח כן משלחן-ערוך וגוף, וכן כתב מהר"ם אברהם בסעיף קטן א: (כד) ארצות-החיים: (כה) ט"ז ודר"ה החיים: (כו) ט"ז: (כז) אחרונים: (כח) ארצות-החיים: (כט) מהר"ם אברהם: (ל) בית-יוסף ונהר"א: (לא) אחרונים: (לב) הגר"א: (לג) דרך החיים:

הלכות ציצית סימן טו

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ט]

אכל רב האחרונים מקלין וסוכרים דנה לא הוי בכלל מעשה ולא מן העשוי. ומקל מקום טוב להחמיר לכתחלה⁽⁸⁾.

(8) ואם לא נשאר שיער עיטוף באחד החלקים, כתב לעיל (ס"ק ז-ח) שכיון שמיד בשנפסק הבגד נפסלו הציציות, יש להתיר את הציציות מאותו החלק קודם שמחברם על ידי תפירה.

[משנ"ב ס"ק יב]

פסולה לדידה, דהוי קמאן דפסיק אף שתפרו להבדל⁽⁹⁾.

(9) והחזו"א (או"ח סי' ג ס"ק יט ו-כא) הביא את דעת רבינו ירוחם, שרב עמרם ורש"י לא נחלקו כלל, אלא שרש"י כתב את טעם הדין, דהיינו שהוששים שמא ישאיר מחוט התפירה, ורב עמרם כתב את פרטי הדין. ומשום כך כתב, ששניהם מודים שלא גזרו אלא באופן שנקרע כולו, שאם התבטלו חוטי הציציות וצריך ליתן חוטים אחרים, אולם לא באופן שנקרע מקצתו, משום שבמקרה כזה לא התבטלו חוטי הציציות, ולא חוששים שמא ישאיר מחוט התפירה. ולפי זה כתב, שטלית של צמר שתפרה במינים אחרים, כשרה אף לדעת רב עמרם.

עוד כתב החזו"א שם (ס"ק יט), שאף אם נקרעה הטלית כל שהוא, יעדיין לא הטיל בה ציציות, הטלית כשרה, שאף על פי שבציור כזה היה מקום לחוש שמא ישאיר מחוט התפירה לציציות, מ"מ כיון שאין הדבר שכיח לא גזרו בו רבנן.

[משנ"ב ס"ק טז]

על-כן נהגין לתפר בכל פנה מהטלית חתיכה של פגד שלמה משלש על שלש, משום דבכמה פגדים מצוי שאפילו הם חדשים יש בהם תפירה תוך ג'10).

(10) והחזו"א (או"ח סי' ג ס"ק כא) כתב שאין להחמיר בכך. ובספר שו"ת הלכות כתב (טוף סי' כד), שהרצה לעשות ציצית בלא חשש ופקפוק, ידמיר לעשות כן.

[משנ"ב ס"ק יז]

והיאך תלא אפשר נקטין דקבנת רב עמרם עקר, ונח דתפירה חשיב חבור⁽¹¹⁾.

(11) ולדעה זו מביאר, שאם נקרעה הטלית למעלה משלש אצבעות מקצה הבגד, הרי היא כשרה, אף אם אינו מחליף הציציות. והחזו"א כתב (או"ח סי' ג ס"ק כא), שבמקרה כזה פסולה הטלית מדאורייתא לדעת כמה מן הראשונים, ולפיכך אין להקל אלא אם כן מחליף את הציציות לאחר התפירה.

[ביה"ל ד"ה ואם נקרע]

ואם כן טכנת הוא לתפרו מלפני כדי שיהיה שיעור קשר אגודל בשעת השלח הציצית⁽¹²⁾.

(12) החזו"א כתב (או"ח סי' ג ס"ק כג), שיתכן שכשר גם בנקרע מן הנקב ולמטה והטיל הציציות וחזר ותפרו.

הלכות ציצית סימן מז

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק יח]

ויותר טוב שלא יתפרגז בחוט לכן רק בחוט צבוע, שאין נוהגין עתה לעשות הציצית רק לקנים⁽¹³⁾.

(13) והחזו"א הקשה (א"ח סי' ג ס"ק יט) מדוע לא מועיל חוט צבוע, הרי כיון שלמנהג שנהגו לעשות את החוטים בצבע לבן אין עיקר בהלכה, וגם אין איסור לשנות ממנהג זה, ואין זה אלא כמי שעושה עיצה בדי שלא יכשל, לכאורה יש לומר שלא פלוג חכמים בדין זה, ונשאר בצ"ע.

[משנ"ב ס"ק כה]

וסקבין הנקב אסור לתפור בחוט לכן. ובטליתות ש'לנו ש'הם של צמר אין להקפיד קלל, פנ"ל⁽¹⁴⁾.

(14) וכן בטליתות של שאר מינים אם תיפרם בחוטים ממין אחר, כמבואר לעיל (ס"ק יא). ויש הנוהגים להפוך סביבות הנקב בחוטי לבן העשויים כוחנה, אף בטליתות העשויות כוחנה. ובישוב מנהגם יש שכתבו (בית ברוך כלל יא ס"ק רי בהערה), שסומכים הם על דעת הערוך השלחן (סי' ו-טו) שכיון שרגילות היא בזמנינו שהוסיף הציצית עשויים צמר, שוב לא חוששים שמה יקחו מחוטי התפירה לציצית, ולשיטת רש"י הותר דין זה לגמרי.

ובדינים ודנהגות (פ"ב אות ה) הובא, שהחזו"א היה מקפיד שלא לתפור סביב הנקב חוטים מאותו דמיון.

סימן טז

שעור טלית

[משנ"ב ס"ק א]

בתשובת ר"מ מינץ סימן קי מפלפל היאך יוצאין בדי' קנפות הקטנים מנה השעור? ותהיה דבריו, דמוטב לילף בהם מלילף כל היום בלי ציצית⁽¹⁾.

(1) ובטעם הדבר, כתב בשו"ת תורה לשמה (סי' ב), שכיון שיש בזה זכר למצוה, יש שכר על זה, וכעין מה שכתב השו"ע לקמן (סי' תרמט ס"ו), שבשעת הדחק שאין בנמצא לולב בשר, יש ליטול לולב פסול בלא ברכה.

וכיוצא בזה כתב המשנ"ב לקמן (ס"ק ד), לענין מנהג האשכנזים הלובשים חתיכת בגד קטן ומטילים בו ציצית, שמכוונים בזה על כל פנים שלא לבטל מצות ציצית כל היום. והא"א (בוטשאטש, מנ"א ריש הסימן) כתב שהלובש טלית קטן כזו ניצול מעתה בעידנא דריתחא ח"ו.

יום ד' ט' סיון תשע"ה

כח באר הגולה

א מהלכות ציצית
לפרוש הבית-יוסף

הִלְבוֹת צִיצִית סִימָן מוּ מוּ

כך הטיל בו ציצית, אם הוא של צמר, (יט) בשר לכלי עלמא, ואם הוא של שאר מינים שדרך לתפר בחוטין של אותו המין, (כ) לא יתפר (ס) [ח] לדעת רש"י. (ט) (כא) ואם נקרע ותפרו ואחר כך הטיל בו ציצית, (י) *איכא לספוקי: ו' התופר חתיכת בגד (יא) בכנפי הטלית, וכן מה שנוהגים לתפר סביב הנקב שהציצית בו, אם הטלית (כב) של משי ותופרו (כג) בחוט משי (כד) לבן, יש לחש בדבר לדעת רש"י שלא תהא שום תפירה (כה) למטה משלש ולמעלה (כו) מקשר גודל: הגה והוא הדין (כז) בכל מקום שתופר בחוט שהוא מין הציצית, דחשיבן שפא יקח אותו חוט לחוט הציצית (ת"ה סי' מו ובשם הגהות מיימוני):

טז שְׁעוֹר טְלִית, וּבֹ סְעִיף אֶחָד :

א שְׁעוֹר טְלִית שְׁחִיב בְּצִיצִית, שְׂתִיכְפֹּסָה בָּהּ בְּאֶרֶךְ וּבְרָחֵב רֹאשׁוֹ (ב) (ב) וְרָבּוֹ (א) שֶׁל קָטָן א מְקוּחַת מִ"א

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

[ס] **לְרַעַת רִשְׁיִי**. עבה"ט. וְכִתְבֵּי הַדְרָכִים ח"א ס' ש"ב: טלית שְׁנֵקְרַע תוֹךְ ג' וְלֹא הֵצִיץ הַקֶּרֶעַ עַד הַקֶּבֶץ אֲשֶׁר הֵצִיעִה לְהִיוּ בוֹ, וְלֹא נִסְקַס אֶלָּא נִקְרַע מִעַד אַחֵר וְהִשְׁבִּי שֶׁלֶם, מִקֵּר לְהַפֵּר אוֹתוֹ; אֵל כִּדִּי לִצְרֵת שְׂמִיטַת רִשְׁיִי, יִתְּפֵר אוֹתוֹ בְּחוֹטִיךְ שְׂאֵינִם מִמֶּיךָ הַצִּיצִית וְהַטְּשִׁיתָ, וְאִם נִסְקַס לְקַמֵּר לֹא יִתְּפֵר כִּלְכַּל וְאֶפְלוּ בְּחוֹט מִשְׁי אֶן קִבְּבוֹס, ע"ש:

וְהָבֹה שֶׁל קֶשֶׁן. עבה"ט. וּמִשׁ שִׁיְהִי הַתַּחֲסִיף רַחֲבִים כֶּן, צִינ בִּשְׂאֻלוֹת יַעֲבֹץ ח"א ס' כֶּן כֶּשֶׁב שְׂאֵין קִפְּיָד שִׁיְהִי הַתַּחֲסִיף רַחֲבִים; וּמִה שֶׁחֲשָׁבֵה שְׂמֹס דְּמִי אוֹרֵא כִּי לִיתֵּא אֶלָּא בְּאִירֵה בְּמַחֲצֵה ע"י לְבוֹד, אֶבֶל לֹא בִּכְנֹד, וְדֹלֵא מַעֲנִין לֹאֲעֲטוּרֵה לְאִירֵא בְּקֹדֶה, לֹא אֲחִי אוֹרֵא וּכְמֹסֵל לֶהֱ, וְעֵין בִּשְׂאֻלוֹת חֲסֵם צָבִי כִּי ע"ש. וְעֵין בְּכִי"י שִׁשׁ גִּזּוֹת שְׁנוֹת בְּשִׁעוֹר טְהִילֵת קֶה, וְעֵין לְעִשּׁוֹת שִׁקְיָה רִהֲשׁ וְכָל הוּא הֶאֱדָם עַד הַקֶּהוֹ פִּנִּים וְאַחֲרֵי, ע"ש בִּשְׁם מִקְרָא"י צִמָּה. וּמִשׁ בְּכִה"ט בִּשְׁם הַקֶּהוֹ, וְזֵל שֶׁלֹּא יִתְּפֵר וְהוּא לְעוֹנוֹת לְסִיק, הֵינִי בְּמִי וְרוֹעוֹת אֲנִיכִים כֶּם שְׁעוֹשִׁים לְמַלְבוֹשׁ עֲלֵיוֹ, אֶבֶל מ"מ יִכּוֹל לְעִשּׁוֹת מִסּוֹ נֶכֶץ שֶׁתִּשְׁבֹּשׁ בִּי הַדִּינִים. וְעֵין בְּכִה"ט הַקֶּה"י שִׁיְהִי לְבוֹשֵׁה עַד חִלּוּקוֹ מִשּׁוֹ וְאֵינוֹ מְלִיכִישׁ בֹּא אֵת תִּשְׁבֹּשׁ, מִימֵי בִּשְׂמַת הַיִּבְרָכָה שֶׁלֹּא עֲטִיפָה

בְּכִסְפֵּי פִרְי־הָאָרֶץ כָּתַב בְּשֵׁם סֹפֵר דְּרַחֲמֵהָ, שְׁשֹׁעֵר ו' רַבִּי אָמֵה בֶּאֱרָךְ וְחָצִי ש"ט. כָּתַב הָאָרִי ז"ל: טְלִית־קָטָן וְחֹתֵר טוֹב שְׁלֵא יִהְיֶה בּוֹ בְּמִן זְרוּעוֹת. אִם לְבַשׁ סוֹת בּוֹ רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ, כָּתוּב בְּתַשׁוּבַת בֵּית־נֶאֱמָק בְּסִימָן קוֹ דְּכִין שְׁעוֹמֵד לְהַתְפַּשֵּׁט לִית־קָטָן שֵׁשׁ בּוֹ כְּדִי לְכַסּוֹת רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ וְע"י הַתְּפִירָה אֵין בּוֹ שְׁעוֹר, פִּטְוֹר

בְּאוֹר הַלֵּכָה

קדמונים אחר כך "איבא לספוקי", וכמו שכתב הגר"א, ולא יצא לומר בזה גס
 בן "איבא לספוקי", משום דבאמת סובר לעקר הדין קשיטת רב עמרם, וכמו
 שכתב בבית יוסף, לכן לא מביא עקר ספקו רק על הדין שכתב אחר כך,
 דשם הפסק הוא גס"ן. קשיטת רב עמרם וכמו שכתבתי במשנה ברורה, עין
 שם: * איבא לספוקי. עין במשנה ברורה. עין בתקני"א שכתב דכונת
 הממזר הדין לדעת רש"י נמי איבא לספוקי אף אם תהיו בוהטין של אותו
 הממזר, דשם לא אסור לרש"י אלא להתחלה ולא לפסל דיעבר:

אָבֿל בַּמִּין אַחֵר יֵשׁ לְהַקֵּל. וְיִוְתֵר טוֹב בַּחוּט צָבִועַ וְכִנָּ"ל בַּסְּעִיף-
עַד סוּף הַשְּׂפָה, לִכְן אֵיבָא לַסְפּוּקִי, דְּאֵף אִם הִבְגָּד הוּא שֶׁל צֶמֶר
יִשָּׁר וְלִרְבַּע עֲמָרִם פִּסּוּל, דִּכְיִן דְּלֹא נִשְׁמֵר כָּל-שָׂהוּא, הֵלֵא מִבְּאֵר
אֵף אִם יִרְצֶה לְהַטִּיל צִיצִית אַחֲרֵיכֶּךָ; וְאִפְשָׁר דִּהְיָא עֲדִיף, דִּהְלֵא
לִי הַשְׁלֵמֶת-עֲרוּף. וְעֵינִן בִּט"ו שְׁחֹלֶק, וּפּוֹסֵק דְּאִין כָּאֵן סָפֵק, לְדִלְכֵי
טוֹב שִׁירָאָה קֹדֶם הַתְּפִירָה לַתַּת פִּתּוּת הַכֶּנֶף חֲתִיכַת בְּגָד שֶׁל שְׁלֹשׁ
לְאֻאוּ הֵכִי הֵלֵא כְּתֻבָּנוּ בַּסְּעִיף קֵטָן טו דְּדַעַת הָאֲחֵרוֹנִים דַּתְּפִירָה
מְשִׁי. דָּאִם הוּא (מ) שֶׁל צֶמֶר כִּבְּר נִתְּבָאֵר דְּאִין לַחֵשׁ כָּלֵל וּמִתֵּר
תֵּת שֶׁל שְׂאָר מֵינִים, דִּקָּא אִם הַחוּט הוּא מְאוּתוּ הַמִּין גּוֹפֵא, אָבֿל
חוּט לְצִיצִית, דִּהְרִי אֵינוּ פּוֹשֵׁר אֱלָא בְּמִינוֹ: (כד) לִכְן. דָּאִם הוּא
נוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת צִיצִית צְבִיעִים, כְּמוּ שֶׁתְּחַבֵּב סִימָן ט סְעִיף ה:
לְמַעֲלָה מִגַּ' וְלִמְטָה מִקָּשָׁר אֲגוּדֵל אֵין לַחֵשׁ שִׁיקְחָנוּ לְצִיצִית, כְּמוּ
לְנוֹן שֶׁהֵם שֶׁל צֶמֶר אֵין לְהַקְפִּיד כָּלֵל, כִּנָּ"ל⁽¹⁴⁾: (כו) בְּכֵל מְקוֹם.
וּא וּכְהֵא זִנְאָה הַמְּבֹאֵר לַעֲלֵי בַּסְּעִיף ה:

א (א) שֶׁל קֶטֶן וְכוּ'. וְהָיָה בֶן ט' שָׁנִים. בְּתַשְׁבוּת ר"מ מִינֵן סִמְּנוֹן קִי מִפְּלֶל הַיָּד יוֹצֵאִין ב' קְנָפוֹת קֶטְנִים מִזֶּה הַשְּׁעָרָא; וְתֹרֵף דְּבָרֵיו, דְּמוֹטָב לֵילָף בָּהֶם מִלֵּילָף כֹּל הַיּוֹם בְּלִי צִיצִית. וּבְדִרְכֵי־מֹשֶׁה סִמְּנוֹן ח כָּתַב לְלֹמֵד הָעַם שִׁבְרָכּוּ בְּפָקֵר עַל טְלִית־גְּדוֹל וּפְסָטָיו אֶת הַקֶּטֶן וְלִכְנוּ בּוֹ כֹּל הַיּוֹם;

שַׁעַר הַצִּיּוֹן

(ל) ארצות-הסיים: (לו) הַגִּירָא: (לז) מִגְדֹּאֲבָרְקָה: (לח) פְּרִימְגִיד: (לט) בֵּן מִשְׁמַע מִהַגֵּרִיא, וְעֵין עֹד בְּבֹאֹר הַלְכָה: (מ) דְּרֹךְ-הַסִּיִּים: (מא) ארצות-הסיים: (מב) מִגְדֹּאֲבָרְקָה:

פֶּאָר הַיִּטֵּב

ר"ל ולא נשאר [שעור קשר] אגודל: (ח) לדעת רש"י. ודוקא כשהקשר למעלה מקשר גודל, כמ"ש ס"ו: (ט) ואם נקרא. פ' בלה: (י) איבא לספוקי. לדעת הרא"ש לא מהגי. וכבר בתבתי ס"ק ו' שש"ו חולק דאין כאן ספק וכ"ע מודו דלאחר תפירה אם הטיל בה ציצית דכשר, ע"ש, ועין בשכנח"א ובעית: (יא) בכנפי השלית. השעם שנוהגין להפר תחיתות בגד בכנפי השלית אע"פ דיש אוסרין סוף ס' יא, משום דרב בגדים אפלו תחשים יש תפירה תוך ג', ור"ע כאן דפסיק דמי, לכן נותנין תחית של ג' על ג' שאין בה שום תפירה, מ"א: (יב) מקשר גודל. ד"שם הוא מקום ציצית: (א) ורבו של קטן. הנינו כשהוא בן ט'. בתשובת רמ"מ מפלפל האיך יוצאין בדי"בנפות הקטנים מזה השעור; ותי' דמוטב לילף בהב' מלילף כל היום בלא ציצית. ובר"מ ס' ח כתב ללמד העם שיתכרכו בבקר על שלית גודל ויפסדו את הקטן וילכו בו כל היום; ומ"מ אם אפשר לאדם שיעשה גודל שהוא כשעור, מה טוב ומה נעים, עכ"ל. וכתב מט"מ בשם מהר"ל ד"ש לעשות התחשים, ת"ל לוי אוירא דמאי קטא ודמאי גיטא ויבטל לה, מ"ש אמה ברחב; ושעור ושלית גודל לוי יתקשר ראשו ורבו בציצית ויגיע עד התורה השלית ונתקשר קצת כדרך לובשי בגדים, ואחר שנתקשר אל בו כשעור כדי לה כפשוט דמי אף שלא נתפשט עדין, ודבר יש בו כשעור, ע"ש. ועין בבני-חייא.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חוטי (לד) מין אחר. ויותר טוב שלא יתפרגו בחוט לכן (לה) רק בחוט צבוע, שאין נזהגין עתה לעשות הציצית רק לבנים¹³, ועל-כן אין לגזר שמה ישיר מחוט התפירה לשם ציצית: (יט) **כֶּשֶׁר לְבָלִי עֲלֵמָא**. (לו) ד'רש"י פירן שהבגד הוא של צמר אין לחש שישיר בחוטי שאר מינים לשם ציצית, ולרב עמרם פירן דנשתפר כל-שהוא לא נתבטל מתורת בגד, וכנ"ל בפסעי הקודם; וכל-שכן דליש-אומרים שבפסעי הקודם כשר הכא, פירן דהשלת

הציצית הִיָּה אַחֵר הַתְּפִירָה: **(כ)** לֹא יִתְפֹּר. רֹדֶצָה לוֹמַר בְּאוֹתוֹ הֵמָּה קָטָן יׁח׃ **(כא)** וְאַם נִקְרַע וְכוּ׳. רֹדֶצָה לוֹמַר שֶׁנִּקְרַע (ל) כֻּלָּה מִנֶּגֶז וְיִתְפַּנּוּ בַחוּטֵי שָׂאר מִיָּנִים, דְּלִשׁ״י בְּיוֹדֵאי מִתֵּר, אֲפִלוּ הֵכי (לח) בִּסְעִיף הַקּוֹדֶם דְּלִדְעָה הָרֵאשׁוֹנָה כִּמְאֵן דְּפָסִיק דְּמִי, וְלֹא יוֹעִיל תְּפִירָה הַכִּנֶּה הוּא שְׁלֵם מִשְׁנֵי צִדָּדָיו וְרַק בְּאַמְצַע נִפְסֵק, (לט) וְהוּא הַסֶּפֶק עֲלֵמָא אִם הֵטִיל בּוֹ צִיצִית לְאַחֵר הַתְּפִירָה דְּכֶשֶׁר. וּמִכָּל מְקוֹם יוֹתֵר עַל שְׁלֹשׁ וְיֵצֵא גְדִי הַכֹּל; וְאַם אֵי אֲפָשֶׁר לוֹ, יֵשׁ לְהִקְלֵל כְּהִטָּו, מַחֲשִׁב חֲבוּר וּמוֹעִיל אֵף בְּנִקְרַע הַכִּנֶּה לְגִמְרֵי מִמְקוֹמוֹ: **ו** (**כב**) עֵץ לְהִמְצֵא תְּפִירָה אֵף תּוֹךְ ג׳: (**כג**) בְּחוּט מְשִׁי. וְהוּא הַדִּין אִם הֵשׂ אִם חֲחוּט מִמֵּין אַחֵר (מא) יֵשׁ לְהִקְלֵל, דְּבִדְוֵאי לֹא יוּכַל לִקַּח אוֹתוֹ צָבוע (מג) גַּם-כֵּן, אֵין לְחַשׁ כָּלֵל שְׁמָא יִקְחָנוּ לְצִיצִית, דָּאֵין אֵ (**כד**) לְמִטָּה מִג׳ וְכוּ׳. דָּשֵׁם הוּא מְקוֹם הַצִּיצִית, אֲבָל כִּשֶׁהַתְּפִירָה שֶׁתּוֹב סִימָן יֵא. וְסָבִיב הַנֶּקֶב אֲסוּר לְתַפֹּר בַּחוּט לְכָן. וּבִשְׁלִיתוֹת רֹדֶצָה לוֹמַר אִם נִקְרַע וְנִשְׁתִּיר מִמֶּנּוּ כִּלְשׁ-

א (א) שֶׁל קֶטֶן וְכוּ'. וְהִינוּ בֶן ט' שָׁנִים. בְּתוֹשֵׁבֶת ר"מ מִינֵץ סִימָן קי
לִילָה בָּהֶם מִלִּילָה כֹּל הַיּוֹם בְּלִי צִיצִית¹. וּבְדִרְכֵי-מִשְׁתֵּי סִימָן ח כֹּתֵב לֵךְ

